

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 32/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta (HE 189/2004 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tommi Parkkola, valtiovarainministeriö
- liikenneneuvos Kari Saari, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Anna-Mari Seppälä, Verohallitus
- toimitusjohtaja Pentti Rantala, Autoalan Keskusliitto ry
- puheenjohtaja Risto Tuori, Autoliitto
- toimitusjohtaja Pekka Puputti, Autotuojat ry
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Kirjallisen lausunnon ovat toimittaneet Suomen Yrittäjät ry sekä Koneyrittäjien liitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että henkilöautoja koskevaa vähennysrajoitusta täsmennettäisiin kaksikäyttöautojen osalta ottamalla lakiin niitä koskeva määritelmä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Arvonlisäverolaissa ei ole sen paremmin henkilöauton kuin muihinkaan autoluokkiin kuulu-

vien ajoneuvojen määritelmiä. Verotuksessa on nojaututtu toistaiseksi ajoneuvolainsäädännössä tai vastaavassa aikaisemmassa lainsäädännössä käytettyihin määrittelyihin. Hallituksen esityksen tarkoituksena on nyt lisätä arvonlisävero-

lakiin kaksikäyttöauton määritelmä selvyuden vuoksi. Lisäystä pidetään tarpeellisena ajoneuvolainsäädännössä toteutettujen muutosten vuoksi.

Kaksikäyttöautoja koskevasta vähennysrajoituksesta on sen sijaan ollut nimenomainen säännös arvonlisäverolaissa vuoden 1999 alusta (962/1998). Vähennysoikeus oli rajoitettu myös sitä ennen siltä osin kuin kaksikäyttöajoneuvot luokiteltiin henkilöautoihin eli silloin, kun niissä oli enemmän istumapaikkoja kuin voitiin sijoittaa kuljettajan istuimen vierelle. Hallituksen esityksessä tarkoitettut kaksikäyttöautot ovat olleet siten varsin vakiintuneesti vähennysrajoitusten alaisia. Taustalla on ajatus, että kaksikäyttöautot vastaavat henkilökuljetusominaisuksiltaan ja tosiasialliselta käyttötarkoitukseltaan henkilöautoja. Säätelyllä on pyritty säilyttämään henkilöautoja koskevien vähennysrajoitusten tosiasiallinen soveltamisala ennallaan ja estämään sellaiset kysynnän vääristymät, jotka aiheutuvat yksinomaan veroetujen tavoittelusta.

Lainsäätäjän tarkoitus rajoittaa kaksikäyttöautojen hankintahintaan sisältyvän arvonlisäveron vähennysoikeutta on siis ilmaistu selvästi jo vuoden 1998 lainsäädäntömuutoksen yhteydessä ja vastaa pitkään noudatettua käytäntöä. Sääntelystä on tiedotettu verovelvollisille mm. Verohallituksen ohjeissa vuonna 1999 ja 2004, ja se ilmenee myös oikeuskirjallisuudesta. Valiokunta katsoo näillä perusteilla, että hallituksen esityksessä ei ole kysymys oikeustilan muuttamisesta vaan lainsäädännön selkiinntymisestä ja oikeustilan pysyvyyden varmistamisesta. Se seikka, että ajoneuvolainsäädännössä kaksikäyttöajoneuvon käsite korvattiin vuonna 2003 termillä monikäyttöauto, ei muuta asiantilaa.

Kaksikäyttöauton määrittely

Kaksikäyttöauto määriteltäisiin arvonlisäverolaissa samalla tavalla kuin ajoneuvoverotuksessa. Sillä tarkoitettaisiin nykyiseen tapaan pakettiautoa, joka on varustettu kuljettajan istuimen ja sen vieressä olevien istuinten lisäksi muilla istuinpaikoilla tai niiden kiinnitykseen tarkoitetuilla laitteilla. Sääntelyn ulkopuolelle jäisivät autoverolain 24 §:n mukaiset tilapäiseen käyt-

töön tarkoitettut istuimet tai ennen 30 syyskuuta 1998 voimassa olleiden tieliikennesäännösten mukaisesti pakettiautoon hyväksytyt istuimet.

Valiokunta on käsitellyt määrittelyä tarkemmin hallituksen esityksen HE 190/2004 vp yhteydessä ja pitänyt ehdotusta selkeänä ja siten oikeusvarmuutta ja verotuksen yhdenmukaisuutta edistävänä.

Valiokunta on tutkinut asian käsittelyn yhteydessä myös mahdollisuutta rajata kaksikäyttöauton käsitteen ulkopuolelle sellaiset double cab- ja pick up -tyyppiset ajoneuvot, joita käytetään käytännössä vain työkäytössä. Tämä olisi sinänsä suotavaa esimerkiksi monien pienyritysten kannalta. Lopputulema on ollut kuitenkin se, ettei kaksikäyttöautoja koskevaan määrittelyyn ole mahdollista tehdä tässä vaiheessa poikkeuksia ilman uhkaa merkittävästä verotuottojen menetyksistä. Asiaa on käsitelty tarkemmin HE 190/2004 vp:n yhteydessä.

Voimaantulo

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu, että kaksikäyttöautojen vähennysrajoitusta sovellettaisiin vasta vuoden 2005 alusta rekisteröitäviin autoihin tai vasta lain voimaantulopäivästä alkaen. Valiokunta ei pitä tätä kuitenkaan mahdollisena eikä perusteltuna.

Kuten edellä on todettu, hallituksen esitys ei muuta oikeustilaa, vaan ainoastaan selkeyttää sitä. Oikeussuojan antaminen esitetyin tavoin takautuvasti ei ole siihen nähden perusteltua. Se, että vähennysoikeus riippuisi rekisteröintiajan kohdasta eikä automallista, olisi myös epäoikeudenmukaista muihin verovelvollisiin nähden.

Ehdotetut muutokset olisivat erityisen ongelmallisia yhteisöläinsäädännön ja verotulojen kannalta; jäsenvaltio, joka verolainsäädännössään luopuu tietoisesti vähennysrajoituksesta, ei voi yhteisöläinsäädännön mukaan enää sen jälkeen ottaa rajoitusta käyttöön.

Yhteisöläinsäädäntö ei salli myöskään samanaisten tuotteiden erilaista verokohtelua. Saman ajoneuvomallin eri rekisteröintiajankohta ei tee autoista luonteeltaan erilaisia hyödykkeitä. Vähennysoikeuden myöntäminen tiettyinä ajanjaksona rekisteröidyille autoille merkitsisi siis sitä,

että vastaava vähennys olisi myönnettävä kaikille muillekin kaksikäyttöautoille. Tämä veisi pohjan nyt ehdotetuilta muutoksilta. Se heijastuisi puolestaan suoraan valtion verotuottoihin, kun otetaan huomioon muutosrekisteröinnin helppous. Lisäksi se voisi rapauttaa henkilöautojen vähennysrajoituksen tarkoituksen. Sitä kautta uhattuna on viime kädessä henkilöautojen vähennysrajoituksen koko verotuottovaikutus, noin 220 miljoonaa euroa vuosittain. Tämä kuvaa valiokunnan mielestä hyvin sitä, mikä merkitys lainsäädännön selkeydellä on myös tässä yhteydessä.

Matkailuperävaunut

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu, että arvonlisäverolain vähennysoikeuden piiriin otettaisiin yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön hankitut matkailuperävaunut. Niitä joudutaan käyttämään esimerkiksi koneurakoinnissa yrittäjien ja heidän työntekijöittensä työmaamajoitukseen.

Matkailuperävaunujen vähennysoikeutta on rajoitettu henkilöautojen, moottoripyörien sekä eräiden huvikäyttöön tarkoitettujen vesi- ja ilma-alusten ohella hallinnollisista ja valvonnallisista syistä. Yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön hankittua henkilöautoa koskeva poikkeus on lisätty aikanaan lakiin asian edus-

kuntakäsittelyn yhteydessä. Poikkeuksen laajentaminen matkailuperävaunuihin aiheuttaisi jonkin verran rajanvetovaikeuksia ja valvonnallisia ongelmia, koska vaunuja käytetään myös yksityisiin tarkoituksiin. Vähennysrajoitus koskee lisäksi myös muita kulkuneuvoja, joita saataan käyttää vain liiketoiminnassa. Poikkeuksen laajentaminen niihin lisäisi edelleen valvonnallisia ongelmia.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komissio on antanut hiljakkoin ehdotuksen ns. yhden yhteyspisteen mekanismiksi. Siinä täsmennetään myös eri jäsenvaltioissa sovellettavien vähennysrajoitusten piiriä. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että mahdolliset vähennysrajoituksia koskevat tarkistukset arvonlisäverolakiin tehdään yhdellä kertaa ja samanaikaisesti uuden direktiivin mahdollisesti edellyttämien muutosten kanssa. Valiokunta ei pidä sen vuoksi ehdotettua erillismuutosta tässä yhteydessä perusteltuna.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Olavi Ala-Nissilä /kesk
vpj. Matti Ahde /sd
jäsen. Christina Gestrin /r
Jyri Häkämies /kok
Kyösti Karjula /kesk
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Reijo Laitinen /sd
Iivo Polvi /vas
Virpa Puisto /sd

Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Anni Sinnemäki /vihr
Irja Tulonen /kok
Kari Uotila /vas
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Timo Kalli /kesk (osittain)
Bjarne Kallis /kd
Eero Lämsä /kesk
Maija Rask /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Yksinomaan yrityskäyttöön hankitut matkailuperävaunut tulee tässä yhteydessä saattaa vähennysoikeuden piiriin. Matkailuperävaunuja käytetään erityisesti koneyrittäjien ja heidän työntekijöidensä työmaamajoitukseen. Esimerkiksi metsäkoneyrittäjillä on metsäalan työnantajina lakisääteinen velvollisuus järjestää työntekijöidensä työmaamajoitus (Valtioneuvoston asetus 749/2001 puunkorjuutyön turvallisuudesta). Varsinkin Pohjois-Suomessa matkailuperävau-
nun käyttö on osoittautunut käytännölliseksi ta-

vaksi hoitaa asia säädöksen edellyttämällä tavalla. Näiden vaunujen käyttö rajautuu käytännössä yksinomaan yrityskäyttöön. Vähennysoikeudella ei tulisi olemaan suurta merkitystä verokertymän kannalta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki**arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 114 §:n, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1486/1994 ja 962/1998, 2 momentti sekä lisätään uusi 4 momentti seuraavasti:

114 §

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu vähennysoikeuden rajoitus ei koske ajoneuvoa ja alusta, joka on hankittu myytäväksi, vuokrattavaksi taikka käytettäväksi ammattimaiseen henkilökuljetukseen tai ajo-opetukseen, eikä henkilöautoa tai matkailuperävaunua, joka on han-

kittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön.

(4 mom. kuten VaVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2004

Jyri Häkämies /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Iivo Polvi /vas

Irja Tulonen /kok
Kari Uotila /vas
Bjarne Kallis /kd